

POSTANOWIENIE

Dnia 11 lutego 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Gudowska (przewodniczący)

SSN Zbigniew Hajn (sprawozdawca)

SSN Zbigniew Myszka

w sprawie z powództwa M. B.
przeciwko Urzędowi Gminy J.
o przywrócenie do pracy i odszkodowanie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 11 lutego 2016 r.,
zażalenia powoda na postanowienie Sądu Okręgowego w W.
z dnia 11 czerwca 2015 r.,

**uchyla zaskarżone postanowienie i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 11 czerwca 2015 r. Sąd Okręgowy odrzucił skargę kasacyjną powoda od wyroku tego Sądu z 11 grudnia 2014 r. Wskazał, że postanowieniem z 7 kwietnia 2015 r. oddalił wniosek powoda o zwolnienie od kosztów sądowych w zakresie opłaty od skargi kasacyjnej, a powód, mimo doręczenia jego pełnomocnikowi odpisu tego postanowienia, nie uiścił w terminie przewidzianym w art. 112 ust. 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2014 r., poz. 1025 ze zm.) opłaty od skargi kasacyjnej, co uzasadniało jej odrzucenie.

Postanowienie to powód zaskarżył zażaleniem. Zawiera ono wniosek o rozpoznanie na podstawie art. 380 k.p.c. poprzedzającego go postanowienia z 7 kwietnia 2015 r., oddalającego wniosek powoda o zwolnienie od kosztów sądowych w zakresie opłaty od skargi kasacyjnej, które nie podlega zaskarżeniu w drodze zażalenia, a miało wpływ na rozstrzygnięcie zaskarżonego postanowienia o odrzuceniu skargi kasacyjnej. Skarżący wskazał na okoliczność, że skarga kasacyjna wniesiona w sprawie nie zawierała oznaczenia wartości przedmiotu zaskarżenia. W takiej sytuacji Sąd powinien był wezwać stronę skarżącą do jej określenia. W przeciwnym wypadku rozpoznawał bowiem wniosek strony o zwolnienie od kosztów sądowych w zakresie opłaty od skargi kasacyjnej nie znając wartości przedmiotu zaskarżenia i związanej z tym wysokości opłaty od skargi kasacyjnej. Skarżący wskazał ponadto, że był zwolniony od opłaty sądowej od apelacji w wysokości 2880 zł, a w momencie składania wniosku o zwolnienie od opłaty od skargi kasacyjnej, jego sytuacja uległa dalszemu pogorszeniu, gdyż długotrwale pozostawał bez zatrudnienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest uzasadnione.

Trafny jest pogląd Sądu Okręgowego, że zgodnie z art. 112 ust. 3 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, który został zmieniony ustawą z dnia 17 grudnia 2009 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2010 r. Nr 7, poz. 45) i obowiązuje od 19 kwietnia 2010 r., przewodniczący nie wzywa do opłacenia złożonego pisma, jeśli podlegało ono opłacie w wysokości stałej lub stosunkowej obliczonej od wskazanej przez stronę wartości przedmiotu sporu lub zaskarżenia i zostało wniesione przez adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego. W takim wypadku, jeżeli wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych złożony przed upływem terminu do opłacenia pisma został oddalony, tygodniowy termin do opłacenia pisma biegnie od dnia doręczenia stronie postanowienia, a gdy postanowienie zostało wydane na posiedzeniu jawnym - od dnia jego ogłoszenia. Po dokonaniu powyższej zmiany w przepisach dotyczących kosztów sądowych w sprawach cywilnych w orzecznictwie

Sądu Najwyższego przyjmuje się bowiem jednolicie, że pogląd, zgodnie z którym nieopłacenie środka zaskarżenia złożonego przez profesjonalnego pełnomocnika uruchamia tryb postępowania naprawczego przewidziany w art. 130 § 1 k.p.c. nie jest aktualny w sytuacji, w której możliwość zastosowania tej regulacji została wprost wykluczona w ustawie. Artykuł 112 ust. 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych wyznaczył termin do uiszczenia opłaty, a jednocześnie wyłączył obowiązek wzywania profesjonalnego pełnomocnika przez sąd do realizacji tego obowiązku, co oznacza, że powinien on sam obliczyć i przekazać opłatę w powyższym terminie (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 2 marca 2012 r., II CZ 173/11, LEX nr 1170230; z 13 kwietnia 2012 r., I CZ 36/12, LEX nr 1170213; z 25 lipca 2013 r., II CZ 54/13, LEX nr 1347850; z 25 lutego 2015 r., II UZ 77/14, LEX nr 1656503; z 21 lipca 2011 r., V CZ 30/11, LEX nr 898279; z 20 lipca 2012 r., II CZ 61/12, LEX nr 1228786).

W sprawie kontroli podlegało jednakże także postanowienie z 7 kwietnia 2015 r., którym oddalono wniosek powoda o zwolnienie od kosztów sądowych w zakresie opłaty od skargi kasacyjnej, na podstawie art. 380 w związku z art. 398²¹ i 394¹ § 3 k.p.c. jako nieobjęte zakresem art. 394¹ § 1, 1¹ i 2 k.p.c. Postanowienia tego sąd nie uzasadnia. Zgodnie z art. 63 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 499 ze zm.) Sąd Najwyższy jest upoważniony do zażądania sporządzenia uzasadnienia postanowienia, które ma być przedmiotem jego kontroli na podstawie art. 380 w związku z art. 398²¹ i art. 394¹ § 3 k.p.c., a nie zawiera uzasadnienia (postanowienie Sądu Najwyższego z 13 października 2011 r., V CZ 80/11, OSNC-ZD 2012 nr 4, poz. 88). Sąd Najwyższy w postanowieniu z 7 stycznia 2004 r., III CZ 132/03, LEX nr 599544, wskazał ponadto, że przez użyte w tym przepisie określenie „zaskarżone orzeczenie” należy rozumieć orzeczenie bezpośrednio zaskarżone (zażaleniem, skargą kasacyjną) jak i postanowienie, które, jako niepodlegające zaskarżeniu w drodze zażalenia, a mające wpływ na rozstrzygnięcie dokonane zaskarżonym orzeczeniem, podlega rozpoznaniu przez Sąd Najwyższy. W niniejszej sprawie Sąd Najwyższy nie skorzystał jednak z przysługującego mu uprawnienia z uwagi na to, że z akt sprawy wynika, że Sąd Okręgowy przed rozpoznaniem wniosku o zwolnienie skarżącego od kosztów sądowych w zakresie opłaty od skargi kasacyjnej nie wezwał go do uzupełnienia

występującego w sprawie braku formalnego skargi kasacyjnej przez wskazanie wartości przedmiotu zaskarżenia. Ocena zaistnienia przesłanek zawartych w art. 102 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych wymaga analizy możliwości finansowych strony w odniesieniu do wysokości należnej opłaty (postanowienie Sądu Najwyższego z 18 września 2014 r., V CZ 58/14, LEX nr 1514774). Natomiast badanie zasadności odmowy zwolnienia od kosztów obejmuje wszystkie aspekty przeprowadzonego postępowania, a więc także kompletność informacji podlegających ocenie i ewentualną potrzebę ich uzupełnienia (postanowienie Sądu Najwyższego z 10 stycznia 2014 r., I CZ 103/13, LEX nr 1438641).

Nieopłacenie skargi kasacyjnej było podstawą odrzucenia skargi (art. 398⁶ § 2 k.p.c.), a zatem kwestia ewentualnego zwolnienia od kosztów sądowych a więc braku (tzw. fiskalnego) skargi, rozstrzygnięta bez wezwania do uzupełnienia braku formalnego skargi w postaci wskazania wartości przedmiotu zaskarżenia oraz ustalenia wysokości opłaty, winna być ponownie rozpoznana.

W związku z tym postanowienie podlegało uchyleniu na podstawie art. 398¹⁵ § 1 w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.

kc